

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 106. Quid notandum sit circa conjugatum, bigamum, servum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

§. XV. Hic obiter notandum est cum *Strick. §. 763*

illegitimos etiam per hoc discerni, quod non utantur insignibus patris, nisi baculo seu barrâ interjectâ, quæ incipiat à sinistris & desinat in imum latus dextrum, quia sunt filii quasi sinistrae; E contra pro legitimis, à dextris desinit in sinistram.

Quomodo omnes illegitimi legitimentur, si in aliqua Religione emittant vota substantialia, dictum est n. 8., ubi circa hos plura videri possunt.

Q. 105. *An exposititii, quorum parentes ignorantur, censi debeant legitimi, adeoque sint capaces beneficiorum. R. Negant Covarr. Vgol. Majol. Suar. Vasq. Rebel. Garc. Tond. Corr. Paxiord., quia sæpius sunt illegitimi, præsumptio autem sumitur ex his, quæ frequenter contingunt: E contra affirmant Grat. Felin. Bermand. Paleot. Rodriq. Menoch. Mascard. Salas, Barb. Peyr. Pass. Diana, Castrop. Pontius, Leur. p. 1. q. 265. de quo etiam habet p. 3. q. 521. quia etiam sæpe exponuntur legitimi ob paupertatem parentû vel alias causas, in dubio autem facienda est interpretatio in meliorem partem & in favorem prolis, arg. Cap. Ex tenore, Qui filii sint legit. Et quando est præsumptio contra præsumptionem, illa debet prævalere, quæ continet favorem & excludit delictum, cum delicta non præsumantur: denique quia in dubio, an quis sit legitimus an illegitimus, censi debet legitimus, secundum dicta n. 754.*

Q. 106. *Quid notandum sit circa conjugatum, 767 bigamum, servum. R. Seqq.*

§. I. Quamvis aliqui dicant Clericum conjugatum in Ecclesia latina esse ex dispensatione Episcopi capacem beneficii simplicis, quia id videtur supponi Cap. Ioannes, de Cler. & conjug., tamen tenendum est oppositum cum *Sanch. de matr. l. 7. d. 42.*

n. 18.

n. 18., quia *Cap. diversis*, *ibid.* id prohibetur Episcopis, & reputatur laicus in omnibus, praequam in privilegio Canonis & fori in criminalibus, juxta *Cap. un. de Cler. Conjug. in 6.*, *Corr. l. l. c. 5.* à n. 114., Hinc dicendum est, quòd *Caput, Ioannes* loquatur de Clericis dispensatis per Papam.

768

§. II. Bigamia est reiteratio matrimonii consummati, seu divisio carnis in duas successive uxores: inducit irregularitatem ex defectu significacionis Sacramenti, quo Christus cum unica sponsa Ecclesia conjungitur: Est autem triplex, *vera*, si reipsum cum duabus uxoribus consummarit matrimonium, five ante five post susceptum baptismum: *Interpretativa* five per juris fictionem, uti si quis in uxorem ducat & cognoscat viduam à priore viro cognitam, aut etiam non viduam sed prius corruptam à alio: *similitudinaria*, si Clericus in sacris constitutus vel Religionem professus cum virgine invalidè contrahat matrimonium eamque cognoscat. Vide *de Busenb. l. 7. c. 5. d. 5. n. 5. Leur. p. 1. q. 352.* & seqq. Omnes hi bigami sunt incapaces beneficii quia sunt irregulares ac prohibentur suscipere Ordines & in susceptis ministrare, *Cap. Cognoscimus* dist. 34., *Cap. 2. & seqq. dist. 26.*, *Cap. Praecipimus* & seqq. dist. 34. *Cap. un. de bigamis* in 6. Imò prohibentur suscipere tonsuram, *Cap. si quis viduam*, dist. 50. Vide *Laym. l. 1. t. 5. p. 5. c. 6.* Ad *Cap. 1. de bigam. n. 3.* item *Leur. q. 353.*

769

§. III. Papa potest cum omnibus bigamis dispensare ad Ordines, beneficia & dignitates, quatenus enim *Cap. 2. de Bigam.* dicatur, *Non licet contra Apostolum cum bigamis dispensare, ut promissi veri possint ad Ordines*, tamen non dicitur non posse, sed tantum insinuatur difficultas, nisi adsit gravissima causa; neque Apostolus ibi promulgat legem

divinam, sed ut Apostolus & Pastor Ecclesie condit
humanam, *Leur. q. 356.*

§. IV. Episcopus non potest cum veris aut inter- 770
pretativis bigamis dispensare ad ullos Ordines, nec
ad ministrandum in eis, nec ad tonsuram aut benefi-
cium ullum, *Nar. Suar. Garc. Laym. Barb. Pias.
Diana, Fagn. ad Cap. 2. de bigam. à n. 33. Passer.
de Elect. c. 27. n. 66. contra Silv. Avil. Az. Sayr.
Sanch. de matr. d. 86. n. 11., quorum aliqui dixerunt
posse dispensare ad omnia beneficia, alii ex Cap. super
eo, de bigam. non posse quidem ad recipienda sed
ad recepta, sed oppositum habetur ex Cap. 2. de bi-
gam., & Cap. un. de bigam. in 6., Cap. Confidae
dist. 50. Potest tamen dispensare Episcopus in biga-
mia similitudinaria, *Suar. Laym., non tamen si
post Sacros Ordines vel professionem religiosam du-
xerit & cognoverit viduam, quia talis incurrit irre-
gularitatem indispensabilem, Cap. fin. de bigam.
non Ordin., Suar. Sanch. Leur. q. 357.**

§. V. Potest Episcopus dispensare cum Religiosis, 771
uti cum aliis, *Suar. Sanch. Laym. Pirh. Leur. n. 2.
Superiores autem eorum plus non possunt quoad
hoc circa subditos suos, quam Episcopus, Leur. q. 358.*

§. VI. Verè servi, seu mancipia, sunt irregula- 772
res, nec ad ullum beneficium nec ad primam ton-
suram promoveri possunt, *Cap. 1. & Cap. Consu-
luit, de servis non ordin., Cap. Generalis & Cap.
Admittuntur, dist. 54. Leur. q. 359. Excipe, nisi
sint plenè liberti seu absolutè & in perpetuum ma-
numissi, Cap. si quis, dist. 54. Leur. q. 361. Quòd
si servus sciente & non contradicente Domino ton-
suretur, fit liber, Cap. si servus 20., dist. 54. Suar.
de Cens. d. ult. f. 3. n. 5. Si ignorante domino ordi-
netur tantum Minoribus, manet servus, Cap. de
servorum, dist. 54. Suar. supra. Si contradicente vel
igno-*

ignorante domino suscepit Subdiaconatum aut Diaconatum ab Episcopo sciente, fit liber, sed Episcopus, aut qui id procuravit, tenetur reddere duos servos æquè bonos vel duplum pretium solvere, Cap. *si servus*, de servis non ordin. Si servus ipse procuravit nemine conscio, debet domino dare suū similem, vel se ex proprio peculio redimere, vel si neutrum potest, debet reddi domino, & privatur usu Ordinum ac privilegio fori, Cap. *Ex antiquis*, dist. 54.; retinet tamen privilegium Canonis, *Sayr. Pirb.* Si sic suscepit presbyterium, manet liber, sed perdit usum peculii, si quod habeat, Cap. *Ex antiquis* ibid. Si non habeat, tenetur servire in officiis Spiritualibus, Cap. *Frequens*, ibid. *Dixi*, verè servi, nam originarii, quales sunt in his partibus, non sunt irregulares, quamvis indigeant consensu illorum, quibus obligantur ad obsequia personalia, Cap. *Admittuntur*, ibid. *Laym.* l. 1. c. 5. p. 5. c. 8. n. 2.

773 §. VII. Servum ab irregularitate absolvere potest solus Papa, *Laym. Pirb. Levr.* q. 362.

774 Q. 107. Quid de illo sit dicendum, qui est in censura aliqua vel irregularitate. R.

§. I. Excommunicatus excommunicatione majore, etiam ab homine, quamvis injustè, dummodo rite sit lata, & quamvis talis excommunicatus sit toleratus ac planè occultus, aut etiam nesciatur incurrisse, vel putetur esse absolutus, est nihilominus inhabilis ad omne beneficium & pensionem quomodocumque acquirendam, Cap. *Postulastis*, de Cler. excom., Cap. *Pastoralis*, de appell., Cap. 1. de Rescript. in 6. *Garc.* p. 7. c. 13. *Pass.* de Elect. c. 25. à n. 445. *Barb.* ad Cap. *Postulastis*, *Levr.* p. 1. q. 325. Et si constitutus in tali excommunicatione, etiam ignorans aut se non reflectens accepit beneficium,